

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/1566-12/2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, nagysápi lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 237/2011. (VIII. 31.) számú állásfoglalásának megállapításaira

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen a Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve (1363 Budapest, Pf. 16.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Nagysápi lakos (a továbbiakban: panaszos) a Független Rendészeti Panasztestületnél előterjesztett panaszja az alábbiak szerint foglalható össze.

A panaszos előadta, hogy 2010. október 16-án, este 18 óra körüli időben két rendőr – a kapun átmászva – megjelent otthona ajtajában, ahol egy barátja társaságában tartózkodott. Az egyik rendőr közölte, hogy egy körözött személyt keresnek, akit feltételezésük szerint a panaszos rejteget. A keresett személy nevét nem mondták meg. A panaszos megkérte a rendőröket, hogy igazolják magukat, valamint, hogy mutassanak bármilyen iratot, amely azt igazolja, hogy a panaszos otthonában ők megjelenhetnek. Az egyik rendőr – aki az intézkedést is megkezdte – erre megindult befelé. A panaszos megkérte a rendőrt, hogy oda ne menjen be, mire a rendőr meglökte őt, majd elvesztette az egyensúlyát és ösztönösen a rendőr vállába kapaszkodott. A rendőr vállapja leszakadt, a panaszos pedig a szekrénynek esett. Ezután két a rendőr a panaszosra „ugrott”, „kicsavarták a kezét” és megbilincseltek.

Ezután derült ki, hogy a panaszos társaságában tartózkodik az a személy, akit a rendőrök tartásdíj fizetés elmaradása miatt keresnek. A panaszos barátját is megbilincseltek, majd beültették egy rendőrségi gépkocsiba. A panaszos kérte, hogy felvehesse a kabátját, ezt azonban nem engedték meg neki. Még az ajtót sem tudták bezárni. A panaszos kérte, hogy értesítsék azonnal lányát a történetéről, ezt azonban csak három órával később, kb. este 22 órakor tették meg. A panaszost éjfélig tartották bent a rendőrkapitányságon, mindeközben durván, sértő módon beszéltek vele, egy rendőrnő „megrángatta az arcát”.

A panaszos kérte a rendőröktől, hogy mutassák meg neki azt a jogszabályhelyet, amely a vele szemben tanúsított agresszív, indokolatlan fellépést, valamint az otthonába való behatolást jogszerűvé teszi, és az intézkedő rendőrt felhatalmazza az ilyen fajta viselkedésre. A panaszos kérését a rendőrök megtagadták.

A panaszos panaszát kiegészítette azzal, hogy a rendőrök nem igazolták magukat semmilyen igazolvánnyal, valamint az intézkedésre feljogosító dokumentumot sem mutattak fel. Az intézkedő rendőrök nevét a panaszos lánya kérésére, az előállítást követően kapta meg. A panaszos mindösszesen annyi tájékoztatást kapott a rendőrkapitányságon, hogy az egyenruha viselése igazolja a rendőrt.

A bilincs alkalmazását megelőzően a panaszost nem szólították fel arra, hogy kényszerítő eszköz használata fog következni, annak szükségességét nem indokolták meg. Azt azonban többször elismételték: ha „nem fogja be a pofáját kap a gumibottal, vagy lefújom”.

A panasztétel lehetőségéről tájékoztatást a lányán keresztül kapott a panaszos, és azt is előadta, hogy előállítása során az előállítás okára a tájékoztatást megkapta.

A panaszos felsorolta még azokat a további kéréseit, amelyeket az intézkedéskor a rendőrök felé intézett. Előadta, hogy a helyszínen kérte, hogy a rendőrök szóljanak a szomszédoknak annak érdekében, hogy valaki tanúsítani tudja a történetet (rendőrök viselkedése, beszédstílusa). Ennek a kérésnek szintén nem tettek eleget. A panaszos a

rendőrkapitányságon is kérte, hogy ismertessék vele azt a jogszabályt, amely feljogosította a rendőröket arra, hogy „betörjenek” otthonába, ami szintén nem történt meg.

Hozzátette azt is, hogy az eset hatására megrendült a bizalma a „rendvédő” szervezetben, és félelemmel tölti el az, ha a rendőrségre gondol.

A panaszosnak a rendőri intézkedéssel kapcsolatos kifogásai az alábbiakban összegezhetők:

- panaszos kifogásolta a rendőrök magánlakásban való intézkedésének jogszerűségét;
- a panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök nem igazolták magukat;
- a panaszos kifogásolta a rendőrség tájékoztatását az intézkedés indokával összefüggésben, mivel az intézkedés okával kapcsolatosan vele mindössze annyit közöltek, hogy egy körözött személyt keresnek, akinek a nevét nem mondták meg;
- a panaszos sérelmezte a magánlakásban való intézkedés foganatosításának módját, azon belül is a panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazásának jogszerűségét;
- a panaszos kifogásolta a bilincs alkalmazását vele szemben, illetve kifogásolta, hogy a bilincs alkalmazása előtt nem történt meg az erre való figyelmeztetés. Sérelmezte továbbá, hogy a bilincs alkalmazásának következtében sérülései keletkeztek;
- a panaszos sérelmezte, hogy a kitérő rendőrnő „szóban sértegette”, és arcát „megrángatta”;
- a panaszos kifogásolta előállítását, nem érti, miért kellett őt a rendőrkapitányságra bevinni, illetve hogy miért kellett őt éjfélig benntartani;
- a panaszos sérelmezte, hogy hozzátartozója kiértesítését még a helyszínen kérte, azonban annak helyben nem, csak később tettek eleget;
- a panaszos sérelmezte, hogy a panasztétel lehetőségéről őt nem tájékoztatták, arról csak lányán keresztül értesült;
- a panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök kéréseinek nem tettek eleget, így kabátját nem engedték, hogy magával vigye, a lakókocsija ajtaját nem tudta bezárni, valamint kérte, hogy a rendőrök szóljanak a szomszédoknak, annak érdekében, hogy valaki tanúsítani tudja a történetet, de e kérését nem teljesítették.

Mindezek alapján kérte a Panasztestület vizsgálatát. A Panasztestület vizsgálata során megállapította, hogy a rendőri intézkedések során a panaszosnak súlyosan sérült a tisztességes eljáráshoz való joga (rendőrök azonosítási kötelezettségének mulasztása, valamint a bilincselés előtti figyelmeztetés elmaradása), valamint az emberi méltósághoz és az abból levezethető személyi biztonsághoz és testi épséghez és a személyi szabadsághoz fűződő joga (bilincs alkalmazásának módja, valamint az intézkedő rendőr durva magatartása).

II.

A tényállás tisztázásához a hatóság részére az alábbi iratok álltak rendelkezésre:

- a panaszos 2010. október 20. napján előterjesztett panaszbeadványa, és annak 2010. november 22-én kelt kiegészítése;
- 2010. október 16. napján 22 óra 30 perckor kelt, PK 992339 sz. ambuláns napló;
- 2010. október 19. napján 8 óra 20 perckor kelt orvosi vélemény és látlelet;
- az intézkedésnél jelen levő tanú 2010. november 26. napján megküldött tájékoztató levele;
- a Dorogi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának 4197/201.ált. számú, 2010. október 18-án kelt összefoglaló jelentése;
- a Dorogi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának 11020/502433/2010. id. számú, 2010. október 16-án kelt jelentése;
- a Dorogi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, 11020/502433/2010/id. számú, 2010. október 17-én kelt jelentés;
- a Dorogi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának 11020/502433/2010. id. számú, 2010. október 17-én kelt, r. zászlós jelentése;
- a Dorogi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának 11020/502433/2010. id. számú, 2010. október 17-én kelt, r. törzsőrmester jelentése;
- a Dorogi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának 11010/4197/2010/ált., 2010. október 18-án kelt jelentése;
- a Dorogi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály 11020/502433/2010/ui. számú, 2010. október 17-én kelt jelentése;
- a Dorogi Rendőrkapitányság vezetőjének 4197/2010. ált számú, 2010. október 18-án napján kelt levele;
- a Dorogi Rendőrkapitányság 11020-105/10/2010/P. számú, 2010. október 28-án, 13 óra 35 perckor felvett meghallgatási jegyzőkönyve;
- a Dorogi Rendőrkapitányság 11020-105/10/2010/P. számú, 2010. október 28-án, 15 óra 9 perckor felvett meghallgatási jegyzőkönyve;
- a Dorogi Rendőrkapitányság 11020-105/10/2010/P. számú, 2010. október 29-én, 12 óra 45 perckor felvett meghallgatási jegyzőkönyve;
- a Dorogi Rendőrkapitányság 11020-105/10/2010/P. számú, 2010. november 11-én, 9 óra 57 perckor felvett meghallgatási jegyzőkönyve;
- a Dorogi Rendőrkapitányság 11020-105/10/2010/P. számú, november 18-án kelt vezetőjének tájékoztató levele;
- az előállítás időtartamát tartalmazó igazolás;
- 2010. október 16-án kelt tájékoztató az előállított/elővezetett személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helység rendjéről és nyilatkozat;
- 800361 sz. vérvételi jegyzőkönyv;
- 2010. október 20. napján kelt orvos szakértői vélemény alkoholos befolyásoltságról;
- a Dorogi Rendőrkapitányság 11020-105/10/2010/P. számú eljárás felfüggesztéséről szóló végzése;
- fényképfelvételek.

Fenti dokumentumok az ügy szempontjából az alábbi releváns információkat tartalmazzák:

- Ambuláns napló: vérvétel miatt hívta a rendőrség az orvosi ügyeletet. A fizikális vizsgálat eredményeként az ambuláns napló azt tartalmazza, hogy a panaszos bőbeszédű volt, kissé agitált, valamint, hogy alkoholt ivott. A diagnózis szerint a panaszos enyhén ittas volt. Külsérelmi nyomként az orvos rögzítette, hogy a bilincs helyén minimális horzsolás látható.

- Orvosi vélemény és látlelet: előzményi adatként tartalmazza, hogy a panaszos elmondása alapján őt 2010. október 16-án a rendőrök meglökték, közben megcsavarták a karját, és kezét megbilincseltek. A panaszos idegrendszeri állapota: mentálisan az események megviselték, azóta nem tud aludni. Az orvos a külsérelmi nyomoknál rögzítette, hogy mindkét kézfej csukló részén a tenyéri és a háti oldalon kékes (likvid) elszíneződés látható, melynek mérete kb. 3X4 cm; a mozgások kivitelezhetőek, hajlításra, feszítésre fájdalmat jelez. Véleményként nyolc napon belüli sérülést rögzített.

- Dorogi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának főelőadójának 2010. október 18-án kelt összefoglaló jelentése: 2010. október 16-án 19 órakor a Dorogi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztályán szolgálatot teljesítő egy r. zászlós és egy r. főtörzsőrmester körzeti megbízottak megjelentek Nagysáp, Széchenyi utca 17. számú háznál K. F. A. elfogása céljából, mivel az ügyben illetékes megyei bíróság büntetés-végrehajtási csoportjának elfogatóparancsa alapján elrendelték nevezett személy elfogását.

A fenti címen zárt kaput találtak, ott a kerítésen átmászva (mivel csengő nem volt felszerelve) egy udvarra jutottak, mely hátsó részén egy újabb fakerítéssel ellátott udvar található. Ez a kapu már nem volt zárva, csak egy övvel volt a kapu a kerítés léceire hajtva. Az övet a r. zászlós hajtotta fel, majd bejutottak a hátsó udvarra, ahol egy lakókocsit találtak.

Az intézkedő rendőrök a láthatósági mellényt nem vették fel, de szolgálati kabátjaikon látható volt az állományjelző, a szolgálati jelvény, a névkitűző illetve vállapjaik. Az elfogást azért így kezdték meg, mert korábban, amikor a körözött személlyel szemben még csak elővezető parancs volt kibocsátva, többször próbáltak bejutni, de mire az sikerült volna – úgy, hogy az ott lakók bebocsátották őket –, addigra már nem tartózkodott ott a keresett személy. Erősen feltételezhető volt, hogy a körözött személy rejtőzködik a hatóságok elől. Mindezt kellett a lehetőségekhez képest észrevétlenül és gyorsan megközelíteni a lakókocsit.

A rendőrök 19 órakor értek a lakókocsihoz, az ajtó tárva nyitva volt. Ekkor észlelték, hogy a lakókocsiban benn ül egy pamlagon egy szemmel láthatóan ittas férfi (mint az eljárás során kiderült a keresett személy), akit igazoltatni kívántak. A r. zászlós bal kezében a rendszeresített rendőrbotot (gumibot), jobb kezében pedig a szintén rendszerben lévő szolgálati lámpát tartotta, mivel nem volt a lakókocsiban világítás. A férfi mellett, az ajtó jobb oldalán szintén egy pamlagon egy hölgy – mint később kiderült a panaszos – ült, aki szintén ittasnak tűnt. Mindkét személy ingerülten, hangosan kérdőre vonta a rendőröket, hogy milyen jogon és hogy jutottak be az udvarba, mivel ehhez ők nem járultak hozzá. A férfi átadta személyi igazolványát, melyből megállapítást nyert, hogy a körözött személyről van szó. Ha az intézkedés helyszíne lehetővé tette volna, amint megállapítást nyer, hogy a keresett személlyel intézkednek, akkor azonnal megbilincseltek volna, de mivel ez nem volt lehetséges, be kellett lépni a lakókocsiba. A lakókocsi bejáratában a r. zászlós közölte a körözött személlyel az intézkedés okát, ekkor a hölgy felállt a pamlagról, szembe beállt a bejárat ajtóba és közölte, hogy oda nem mehetnek be és, hogy fel fogja jelenteni őket. Ez idáig a férfi megbilincselésére azért nem került sor, mert nem fértek hozzá, ugyanis a lakókocsiba egy fém lépcsőn keresztül lehetett bejutni, ami akadályozta a személyhez való hozzáférést. A panaszos ekkor még mindig az ajtóban állt és határozottan azt mondta, hogy nem mehetnek be a lakásba a rendőrök. Felszólították őt, hogy ne akadályozza a rendőri intézkedést, és a férfi se mozduljon. A panaszos nem állt földre, ezért r. zászlós azonnal fellépett a lépcsőn, de a panaszos továbbra sem ment arrébb, ezért őt kezénél fogva maga előtt

tolva és balra forgatva próbálta eltávolítani, hogy a körözött férfival szemben fogatosítani tudja az elfogást.

Amint beért a r. zászlós a lakókocsiba, elengedte a gumibotot és a lámpát is, hogy a panaszos ellenszegülését megtörje testi kényszerrel. A panaszos próbált ellenállni, de az erőfölénynek köszönhetően a r. zászlós könnyedén betolta és befordította őt a lakókocsi belsejébe, azonban a panaszos kezeivel fogást keresett a rendőrön, hogy a jogszerű intézkedését megakadályozza, így a fordítás közben a szolgálati dzseki bal váll-lapját megragadta a vállpánttal együtt, amit húzni kezdett és azt ennek következtében leszakította. Mindez alatt az egyensúlyát nem veszítette el a panaszos, azért ragadta meg a vállpántot, hogy rendőr ne menjen be a lakókocsiba, illetve a körözött személy közelébe. Mikor a r. főtörzsőrmester is beért a lakókocsiba, a panaszos jobb kezét a járőrvezető (r. zászlós) karfeszítés módszerével hátsó helyzetbe tette, ekkor ugyanígy tett a r. főtörzsőrmester is a hölgy bal kezével, így sikerült a panaszos kezeit hátrabilincselni. Ezek után a r. zászlós odament a lakókocsi jobb felében tartózkodó körözött férfihez, akivel közölte, hogy meg fogja bilincselni. Ezt ő tudomásul vette, és hagyta kezeinek hátrabilincselését. A helyszínre érkező járőrök (egy r. zászlós, valamint egy r. őrmester) közreműködtek a két személy kikísérésében a szolgálati gépkocsihoz.

A panaszossal szemben 2010. október 16-án 19 óra 2 perctől támadásának megakadályozása, ellenszegülésnek megtörése érdekében, valamint szökésének megakadályozása érdekében testi kényszert, valamint bilincset alkalmaztak. A bilincs (az ellenszegülés megtörésétől a rendőrkapitányságra történő előállításig) 21 óra 5 percig volt a személy kezein. Az intézkedés során a panaszossal szemben a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 47. §-a alapján testi kényszert, a 48. § b), c) és d) pont alapján pedig bilincset alkalmaztak. A személyi szabadságot korlátozó intézkedés panaszossal szemben 2010. október 16-án 19 órakor vette kezdetét és 2010. október 16-án 23 óra 55 percig, (személyazonosság megállapítása, mintavételt követően) szabadon bocsátásig tartott.

A panaszos kérésére a lánya értesítése kb. 21.05 órakor telefonon megtörtént. Az értesített személy a rendőrkapitányságon 21.30 órakor személyesen megjelent. Az értesítést az intézkedés napján parancsnoki feladatot ellátó r. százados hajtotta végre.

A panaszos részére kiadott tájékoztatón jelezte, hogy a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel és kényszerítő eszközzel összefüggésben keletkezett panaszával kapcsolatosan nyolc napon belül nyilatkozik. Illetőleg a következőket jegyezte meg: „szem. szab. korlátozó intézkedés és bilincs miatt történt”.

A panaszjogról való tájékoztatást az intézkedés napján parancsnoki feladatot ellátó r. százados szóban megadta. A panaszos részére, kérésére kiadott igazoláson úgy nyilatkozott, hogy az előállítás időtartama alatt panaszát keletkezett és saját kezűleg leírta, hogy „szóban sértegetett a rendőrhölgy. Tettelegesség nem hagyott nyomot. Megszorította az arcomat”. (A panasszal kapcsolatban rendőri jelentés készült.)

A hivatalos személy elleni erőszak elkövetése során anyagi kár kb. 100,- Ft keletkezett, amely a r. zászlós szolgálati dzsekijének vállpántja leszakításából ered.

Az intézkedő r. zászlós és r. főtorzsőrmester járőrrel szemben 2010. október 16-án 19 óra 52 perckor a helyszínen Lion típusú alkoholszondát alkalmazott a közlekedési főelőadó, amely mindkét esetben negatív eredményt mutatott.

A panaszossal szemben a helyszínen megkíséreltek a rendőrök Lion típusú alkoholszondát alkalmazni, de panaszos nem volt hajlandó azt megfűjni. A helyi rendőrkapitányságon a „Drager Alcotest” készüléket nem tudta a panaszos megfűjni, ezért 22 óra 28 perckor egyszeri vérvételére került sor. A vérvételt az ügyeletes orvos végezte el.

Az intézkedés helyszínéről történő szóbeli jelentés alapján az illetékes rendőrkapitányság osztályvezetője telefonon felvette a kapcsolatot 2010. október 16-án 20 óra 25 perckor az ügyben érintett vezető ügyésszel, aki szemle magtartását nem, de fényképfelvételek készítését, valamint tanúkatatást kért.

A helyszínen egy r. hadnagy fényképfelvételeket készített. Az intézkedés helyszínén, a panaszossal közös udvarban lakó két személyt hallgattak meg, akik elmondták, hogy a rendőri intézkedést nem látták. A vezető ügyész utasítása alapján szemle megtartása nem történt meg.

A személyi szabadságot korlátozó intézkedés során a panaszos személyazonosságát a bemondott adatok és a nyilvántartó adatai alapján megállapították az intézkedő rendőrök.

A parancsnoki kivizsgálás során a parancsnoki feladatokat ellátó r. százados személyesen meghallgatta a helyszínen és a rendőrkapitányságon az intézkedő rendőröket, akik jelentést írtak a történekről, valamint meghallgatta a panaszost és a körözött személyt, valamint a panaszossal egy udvaron lakó két személyt, mely meghallgatásról jelentést készített. A helyszínt megtekintette, fényképfelvételeket készített. A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítást nyert, hogy az intézkedő r. zászlós sérelmére elkövetett jogsértés gyanúja.

A kivizsgálás során megállapításra került, hogy az intézkedésben résztvevő rendőrök jog- és szakszerűen, a hatályos normáknak megfelelően jártak el. A végrehajtott rendőri intézkedések jogszerűek, a személyi szabadság korlátozása és a kényszerítő eszközök alkalmazása – a cselekmény súlyára és az elkövető adottságait figyelembe véve – szakszerűen és arányosan zajlott.

Mindezek alapján a főelőadó javasolta a panaszossal szemben büntetőeljárás lefolytatását a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk) 229. § (1) bekezdésben foglalt hivatalos személy elleni erőszak büntett elkövetése miatt.

- Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, 2010. október 17-én kelt jelentés: szerint a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata és a 31. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján pedig átvizsgálták (személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása). A panaszos előállítását az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontjára – szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érés –, valamint az Rtv. 33. § (2) bekezdése a) – igazolást megtagadó személy előállítását –, b) – bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy –, és c) pontjára – vérvétel, mintavétel elvégzéséhez történő előállítás – tekintettel történt. A bilincselés a Szolgálati Szabályzat 60. § (4) bekezdés b) pontja szerint történt, annak alkalmazását megelőzően figyelmeztetés történt.

A jelentés az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása vonatkozásában összefoglaló jelentéssel egyező módon tartalmazza a történeteket azzal a többlet információval, hogy az intézkedést megelőzően az intézkedő rendőrök ismételt, még a megadott helyre való kiérkezés előtt meggyőződtek arról, hogy a keresett személlyel szemben elfogatóparancs van érvényben. A helyszínen – azt követően, hogy a keresett férfi átadta a járőrvezető r. zászlósnak személyi igazolványát, és megállapítást nyert a rendőrök sejtése, azaz, hogy a körözött személyről van szó – közölte a férfival a járőrvezető, hogy el kell őt fogniuk, és előbb a helyi rendőrkapitányságra, majd pedig az illetékes büntetés-végrehajtási intézetbe kell szállítania. A panaszos ekkor felállt a pamlagról, beállt a rendőrrel szembe az ajtóba és közölte, hogy oda nem mehet be.

A jelentésben a járőrvezető r. zászlós megjegyezte, hogy a panaszos nem akart együttműködni abban sem, hogy kijöjjön a lakókocsiból, azt mondta, hogy nem megy onnan sehová, így kezeinél fogva újabb testi kényszert kellett alkalmazni, melynek eredményeként kivezetésére került sor, melynek végrehajtását a helyszínre érkező két járőr hajtotta végre. A hölgyet az intézkedés során többször igazolásra szólította fel járőrvezető r. zászlós és a helyszínre érkező rendőrök is, de a panaszos nem volt hajlandó igazolni magát, az igazolást megtagadta. Adatai csak az előállítás során, a kapitányságon kerültek megállapításra.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 2010. október 17. napján (véltetően elírás) 19 óra 3 perckor megtörtént. Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a tájékoztató szóban került kiadásra, az előállítás idejéről szóló igazolás a panaszos megkapta. A r. zászlós rögzítette, hogy a panaszossal szemben, az általa elkövetett cselekmény miatt büntető és szabálysértési feljelentést fog tenni.

- Az intézkedés helyszínére 19 óra 20 perckor kiérkező r. zászlós 2010. október 18-án kelt jelentése: szerint 2010. október 16-án járőrvezetői feladatot látott el r. törzsőrmester társával. 19 óra 5 perckor kapott utasítást r. századostól arra, hogy menjen Nagysáp területére, ahol a helyi körzeti megbízott megkísérelt egy körözött személyt elfogni, és a jogszerű intézkedés során ellenszegülés történt.

A helyszínre érkezés után járőrtársa az udvarban lévő lakókocsi lépcsőjén felment és az ajtóban megállt. Ekkor a rendőrnő is felment a lépcsőn és belépett a lakókocsiba. A lakókocsiban azt tapasztalta, hogy egy láthatóan erősen ittas nő és egy szintén erősen ittas férfi már hátrabilincselte kézzel, folyamatosan kiabál. Az intézkedő rendőrök szintén a lakókocsiban voltak. Az intézkedő rendőrök megkérték a kiérkező rendőröket, hogy a megbilincselte nőt, azaz a panaszost vezessék ki a szolgálati gépkocsihoz.

A rendőrnő járőrtársa, a r. törzsőrmester felszólította a panaszost, hogy induljon el a lépcsőn lefelé, de – feltehetően a panaszos ittassága és a kezei hátrabilincselése miatt – az ajtóban a r. zászlós felé dőlt. Ezért a r. zászlós, hogy az esést meggátolja, és távol tartsa magától a panaszost, jobb kezével megfogta fejét, úgy hogy hüvelyk és mutató ujjait az állkapcsára helyezte, majd hátra lépett a lépcsőn. Ezt követően a panaszost kivezette és beültette egy szolgálati gépkocsiba. Ezután két másik rendőr a keresett személyt kivezették és beültették egy másik szolgálati gépjárműbe. Az előállított személyek a járműben ültek a r. százados és a r. hadnagy megérkezéséig.

A r. zászlós jelentésében megjegyezte, hogy a panaszos kivezetése közben, és az intézkedés további részében is, folyamatosan szitkozódott és feljelentéssel fenyegetőzött. Már a járműben ülve különféle megjegyzéseket tett a rendőr zászlósra iskolai végzettségével és életvitelével kapcsolatban. A rendőrnő hozzátette, hogy a panaszossal korábban soha nem találkozott, őt nem ismeri.

A rendőrkapitányságon a panaszosnál, mint egyetlen azonos nemű személy a r. zászlós ruházat átvizsgálást végzett, és annak megkezdése előtt figyelmeztette, hogy azt előállítás miatt köteles eltűnni. A helyszínen nem történt ruházat átvizsgálás, mivel ott a körülmények ezt nem tették lehetővé, többek között a világítás hiánya és a hely szűke miatt. A panaszos ruházatának átvizsgálása közben folyamatosan megjegyzéseket tett arra vonatkozóan, hogy ezt biztosan élvezi a rendőrnő, mivel szerinte lesbikus, valamint közben többször le akart ülni és többször fel kellett szólítani, hogy folytatni lehessen a ruházatátvizsgálást. Mindeközben továbbra sem fejezte be a sértő megjegyzéseket.

A ruházat átvizsgálást követően megkérdezte a panaszost, hogy nem akar-e a mellékhelyiségbe elmenni, mire ő visszakérdezett: „Miért a bugyimba is be akar nyúlni?”. Ezt követően a rendőrnő ismételt felhívta figyelmét arra, hogy hagyjon fel a sértő megjegyzések tételével, amire a panaszos csak nevetett.

Ezt követően meghallgatták az eredetileg keresett férfit, aki a következőket adta elő. A barátnőjével (panaszossal) beszélgettek a hátsó udvaron lévő lakókocsi bejárati ajtajában. Az ajtó nyitva volt, mivel dohányoztak. Beszélgetésük közben egyszer csak két rendőr jelent meg az ajtó előtti lépcsőnél. Az először megjelenő rendőr igazolásra szólította fel, melynek ő eleget is tett. Mindeközben azonban sérelmezték azt, hogy milyen alapon ment be hozzájuk a rendőr. A rendőrnek azt mondta a panaszos, hogy ő nem mehet oda be és nem is akarta beengedni a rendőröket. Ezután a rendőrök a panaszost az ajtóval szemben lévő szekrénynek tolták, majd a kezeit kicsavarva megbilincseltek. Azt nem látta, hogy a rendőrnek, hogyan szakadt el a válllapja, csak azt sérelmezte, hogy testi kényszerrel és bilincset alkalmaztak a panaszossal szemben.

Mindezek után a panaszos meghallgatása következett, aki a r. százados kérésére nem volt hajlandó igazolni magát, és hozzátette, hogy felháborító, hogy a rendőröknek nem volt házkutatási parancsa és így mentek be otthonába. Elmondta azt is, hogy meg akarta akadályozni azt, hogy a rendőr bemenjen a lakásába. A r. százados által feltett kérdésre, azaz, hogy milyen módon szakadt le a rendőr válllapja, azt válaszolta, hogy belekapaszkodott, mert nem akarta, hogy a rendőr beljebb menjen a házba, és akkor szakította le, hozzá tette azt is, hogy a vállpánt biztos rosszul volt felvarrva.

- Meghallgatási jegyzőkönyvek: az intézkedést foganatosító r. zászlós, körzeti megbízott arra a kérdésre, hogy miért került sor a lakókocsiban tartózkodó panaszossal szemben rendőri kényszer alkalmazására azt a többlet információt adta elő, hogy ő a panaszost nem lökte semmilyen tárgynak, sőt a panaszos volt az, aki agresszíven, rajta fogást keresve igyekezett továbbra is feltartóztatni őt, miközben leszakította a szolgálati dzsekije váll-lapját. Ezután fogták meg a panaszos kezeit, majd megbilincseltek és a helyiségben levő szekrény elé vitték.

Az intézkedésben részt vevő rendőrnő meghallgatása során a jelentésében foglaltakkal egyezően adta elő az általa foganatosított intézkedéseket azzal, hogy hozzátette: az a

mozdulat, hogy a panaszos fejét megfogta, részéről nem tervezett – a hely szűke, a világítás hiánya, egyéb körülmények miatt, és a panaszos sérüléseinek megakadályozása okán – hanem, egy ösztönös reakció volt.

A panaszos meghallgatása során előadta – azon kérdésre, hogy számára egyértelmű volt-e az, hogy ingatlanán rendőrök jelentek meg –, hogy a két férfi ruházatából egyértelmű volt, hogy ők valóban rendőrök, mivel a panaszos által ismert egyenruhát viselték. Az a rendőr, aki először lépett a lakókocsi lépcsőjéhez, fellépett és a panaszos felé közelített, a társa pedig mögötte követte őt. A panaszos a lakókocsi ajtajában felemelte mindkét kezét, „mutatva, hogy ne jöjjenek be”, és a rendőrök útját állta. Ezt követően az egyik rendőr a panaszoszt – nem emlékezett, hogy hogyan és milyen módon – de meglökte, amitől ő hátraesett. Az esés következtében megkapaszkodott az első rendőr vállába, amiről „valami leszakadt”, majd a panaszos neki esett a beépített szekrénynek.

A panaszos előadta, hogy az esés következtében nem ült a földre, hanem a szekrény megtartotta a testét. Ezután az a rendőr, aki „előlkte” a panaszoszt, odalépett hozzá és megbilincselte a bal kezét. A panaszos nem adta oda jobb kezét, tiltakozott a rendőri intézkedés ellen, ezért a rendőr a panaszoszt arccal neki lökte a válaszfalnak. Kis idő elteltével további rendőrök érkeztek, egyikük egy nő volt, aki nyomdafestéket nem tűrő módon tárgyalt a panaszoszal. A panaszos úgy nyilatkozott, nem emlékszik arra, hogy ő mit mondott a rendőrnek, de abban biztos volt, hogy sértő dolgot nem. Ezután közölték, hogy a rendőrségi gépkocsihoz indulnak, mert előállítják a helyi rendőrkapitányságra. A lépcsőn elindulva minden előzmény nélkül a rendőrnő az egyik kezével megfogta a panaszos arcát, amivel kapcsolatosan a panaszos megjegyezte, hogy az nem fáj neki, csak kellemetlen volt. A panaszos véleménye szerint a rendőrnő azért tette ezt, mert ő folyamatosan beszélt és tiltakozott az eljárásuk ellen.

Azon előadói kérdésre, hogy kérte-e a rendőröktől, hogy kabátját elvihesse, a panaszos úgy reagált, hogy még a lakókocsiban megkérdezte valakitől, hogy elvihetné-e a kabátját, de arra választ nem kapott. A kérdést később már nem tette fel senkinek. Arra a kérdésre, hogy megkérte-e a helyszínen levő rendőröket, zárják be a lakókocsija ajtaját, azt felelte a panaszos, hogy nem kérte senkitől, de természetesnek tartotta, hogy ha a lakása üresen marad, azt a rendőrök bezárják.

A panaszos a „Nyilatkozat” elnevezésű dokumentumban úgy nyilatkozott, hogy a jogorvoslati jogára (Rtv. 92. §, 93. §) vonatkozó tájékoztatást megkapta, a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés megtörtént, az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján kérte hozzátartozója kiértesítését. Kijelentette, hogy a vele szemben alkalmazott intézkedéssel és kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatos panaszáról nyolc napon belül nyilatkozik, valamint panaszaként a következőket írta le: „miért történt a személyes szabadságot korlátozó intézkedés és bilincselés”.

- A Dorogi Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele: rendőrök intézkedésük során határozottan és kultúráltan kommunikáltak, azonban a panaszos és barátja az intézkedés kezdetétől ingerült, arrogáns viselkedést tanúsított a rendőrökkel szemben, vitatva ottlétük jogosságát, a velük szemben végrehajtott rendőri intézkedéseket. A keletkezett iratok, a rendőrök, valamint a panaszos meghallgatása alapján az intézkedés alá vontak ittassága, az alapvető jogszabályok ismeretének hiánya, a rendőrök által közölték meg nem értése és a

megértett dolgok el nem fogadása eredményeként kialakulhatott a panaszosban az a meggyőződés, hogy a rendőrök jogszerűtlenül léptek fel ellene.

- Az alkoholos befolyásoltságról szóló orvos szakértői vélemény: megállapítható, hogy a nevezett a vérvételkor, valamint a cselekmény időpontjában is (figyelemmel a cselekmény és a vérvétel között eltelt időre, amely 3 óra 28 perc volt) enyhe alkoholos befolyásoltság alatt állhatott.

A fenti dokumentumok alapján tényállásszerűen megállapítható, hogy egy körözött személy elfogása érdekében jelent meg két körzeti megbízott a helyszínen, hiszen a rendőrségnek tudomása volt arról, hogy a körözött személy a fenti lakcím udvarán található lakókocsiban tartózkodik életvitelszerűen. A rendőrök 19 órakor értek a lakókocsihoz, ahol a panaszos kérdőre vonta az intézkedő rendőröket, milyen alapon mentek be a lakásába. A lakókocsiban tartózkodó férfi átadta személyi igazolványát, melyből megállapítást nyert, hogy a körözött személyről van szó. Mivel az intézkedés helyszíne nem tette lehetővé az azonnali megbilincselést, be kellett lépni a lakókocsiba. A panaszos közölte, hogy oda nem mehetnek be, és felemelte mindkét kezét, mutatva, hogy „ne jöjjenek be”. A panaszos próbált ellenállni, de az erőfölénynek köszönhetően a r. zászlós könnyedén betolta és befördította őt a lakókocsi belsejébe. A rendőri intézkedés során r. zászlós vállpántja és a rajta lévő váll-lap leszakadt.

A helyszínre érkező járőrök (egy r. zászlós, valamint egy r. őrmester) közreműködtek a két személy kikísérésében a szolgálati gépkocsihoz úgy, hogy a r. zászlós nő valamint a r. őrmester kikísérte a panaszost, a körözött személyt pedig a r. zászlós és a r. főtörzsőrmester vezették ki. Az intézkedés során a panaszossal szemben támadásának megakadályozása, ellenszegülésének megtörése érdekében, valamint szökésének megakadályozása érdekében testi kényszert, valamint bilincset alkalmaztak.

A panaszost az intézkedés során többször igazolásra szólította fel a járőrvezető r. zászlós és a helyszínre érkező járőrök kollégák is, de a panaszos nem volt hajlandó igazolni magát, az igazolást megtagadta. Adatait csak az előállítás során, a kapitányságon állapították meg.

A panaszos kérésére a lánya értesítése telefonon megtörtént. Az értesített személy a rendőrkapitányságon személyesen megjelent.

III.

A rendőri intézkedés ellen a panaszos által konkrétan megfogalmazott kifogások vonatkozásában álláspontom a következő:

1.) A panaszos kifogásolta a rendőrök magánlakásban való intézkedésének jogszerűségét.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint egy körözött személy elfogása érdekében jelent meg két körzeti megbízott a helyszínen, mivel a rendőrségnek tudomása volt arról, hogy a körözött személy a fenti lakcím udvarán található lakókocsiban tartózkodik életvitelszerűen (a már idézett iratok azt is tartalmazzák, hogy a rendőrök a helyszínre kiérkezés előtt ismételtlen meggyőződtek arról, hogy a férfival szemben élő körözés van hatályban). Egyébiránt az intézkedés helyszíne – ahol a panaszos is jelen volt – megegyezik a keresett férfi rendőrségi

iratokban szereplő tartózkodási helyével. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy a keresett férfi őrizetbe vételét elrendelő határozaton lakóhelyül egy másik házszám szerepel.

A rendőrök az Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglalt intézkedési kötelezettségük alapján jelentek meg a helyszínen, melynek értelmében a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet, vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az Rtv. 33. §-a az elfogásra és előállításra vonatkozó szabályozást tartalmazza. Ezen szakasz (1) bekezdésének b) pontja alapján a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja, és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki.

Ugyanakkor az Rtv. 39. § bekezdés j) pontja jogalapot teremtett a magánlakásban való rendőri intézkedésre. A törvényhely szerint a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve – mások mellett – a bekezdés j) pontja szerint akkor, ha az előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges.

Az Rtv. idézett rendelkezései megfelelő jogalapot biztosítottak a keresett férfi felkutatásához és elfogásához.

A keresett személy felkutatása céljából foganatosított magánlakásban történő intézkedés kapcsán előadott kifogás a fent hivatkozott indokok alapján nem megalapozott, ezért az elutasítom.

- 2.) A panaszos kifogásolta, hogy a vele szemben intézkedő rendőrök sem az intézkedés megkezdésekor, sem annak befejeztével nem közölték nevüket, rendfokozatukat, azonosító számukat.

Az azonosítással kapcsolatban megállapítható, hogy a rendőrségi iratok szerint az intézkedést kezdeményező rendőrök szolgálati egyenruhát viseltek az előírt ékítményekkel, rendfokozati jelzéssel, azonosító jelvénnel és névtáblával. Az Rtv. 20. § (2) bekezdés alapján ezeket az adatokat a rendőr szóban is köteles közölni az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor. Az ügyvel kapcsolatban megtörtént a parancsnoki kivizsgálás és e körben a rendőrök személyes meghallgatása. A panaszos nyilatkozatával ellentétben a rendőr úgy nyilatkozott, hogy a bemutatkozás megtörtént, és annak közlése is hogy ő a település körzeti megbízottja. Az intézkedésben részt vevő rendőrök szolgálati eljárója, a helyszínre időközben kikerülő r. százados pedig szintén úgy nyilatkozott, hogy a panaszossal való találkozásor bemutatkozott, melyre válaszul a panaszos megtagadta a személy azonosságának igazolását. A panaszos közölte az intézkedő rendőrrel, hogy majd a rendőrkapitányságon bemutatkozik neki.

A fenti kérdéssel kapcsolatosan az ellentétes információkra tekintettel nem lehet egyértelműen állást foglalni, ezért nem megállapítható, hogy történt-e bármilyen alapjogsérelem. Az e körben benyújtott panaszt elutasítom.

- 3.) A panaszos kifogásolta a rendőrség tájékoztatását az intézkedés indokával összefüggésben, mivel az intézkedés okával kapcsolatosan vele mindössze annyit közöltek, hogy egy körözött személyt keresnek, akinek a nevét nem mondták meg.

E kérdés megítéléséhez szükséges mind a jelentés, mind pedig a panaszbeadványban foglaltak vizsgálata. A panaszos azt adta elő, hogy amikor a rendőrök megjelentek a lakókocsi ajtajában, annyit mondtak, hogy egy körözött személyt keresnek, azonban a keresett személy nevét nem jelölték meg. Ezzel megegyezik az intézkedő rendőrök előadása, amely szerint először a lakókocsiban tartózkodó férfit szólították fel arra, hogy igazolja magát, és miután ez megtörtént és megállapítást nyert, hogy a jelen levő férfi a körözött személy, tájékoztatták, hogy el kell fogniuk és elő kell állítaniuk a helyi rendőrkapitányságra, majd pedig az illetékes büntetés-végrehajtási intézménybe.

Fentiek alapján megállapítható, hogy a jogszabályban előírt tájékoztatási kötelezettséghez a rendőr által közöltek elegendőek, ezért az e körben előterjesztett panaszt elutasítom.

- 4.) A panaszos sérelmezte a magánlakásban való intézkedés foganatosításának módját, azon belül is a panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazásának jogszerűségét.

A panaszbeadvány és a rendőri jelentés tartalmának összevetése alapján az állapítható meg, hogy a panaszos szerint mikor az egyik rendőr a lakókocsiba be akart menni, megkérte hogy azt ne tegye, oda ne menjen be, mire a rendőr meglökte őt, majd elvesztette az egyensúlyát és ösztönösen a rendőr vállába kapaszkodott, aminek hatására a rendőr váll-lapja leszakadt, a panaszos pedig hátraesett. A rendőr ezen esemény kapcsán pedig úgy nyilatkozott jelentésében, hogy a panaszos arra a rendőri közlésre, hogy elő kell állítaniuk a férfit, úgy reagált, hogy felhívta a figyelmüket arra, nem mehetnek be a lakókocsiba, majd beállt az ajtóba, majd az ismételt elhangzó rendőri felszólításra a panaszos továbbra sem állt félre, ezért az intézkedő r. zászlós fellépett a lépcsőre. A panaszos ekkor sem állt el a rendőr útjából, továbbra is akadályozta a rendőri intézkedést.

Az intézkedés eredményes végrehajtása érdekében a rendőr maga előtt tolta és balra forgatva eltávolította a bejáratból a panaszost (a panaszos ellenállását a rendőr - erőfölényéből adódóan – letörte, és befördította a panaszost a lakókocsi belsejébe, aki az intézkedésnek továbbra is ellenállt, ezért szolgálati kabátán levő váll-lapot megragadta, ami leszakadt).

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése alapján a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. Az Rtv. 19. § (1) bekezdése pedig rendelkezik arról, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A (2) bekezdés pedig azt a felhatalmazást foglalja magába, hogy a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A rendőrnek az Rtv. 47. §-a felhatalmazást ad testi kényszer alkalmazására az ellenszegülés megtörése érdekében. A Szolgálati Szabályzat 59. §-a (1) és (2) bekezdése

szerint pedig: „Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.”

Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a panaszos – saját elmondása alapján is – nem kívánt a rendőri intézkedésnek eleget tenni, azt meg kívánta hiúsítani, azt követően, hogy a rendőröknek tudomására jutott, hogy az általuk keresett körözött személy tartózkodik a lakókocsiban, ami által egyébként további intézkedési kötelezettségük keletkezett, mégpedig, hogy a keresett férfit elfogják és előállítsák. A panaszos fenti részletezett viselkedése megfelelő alapot adott arra, hogy a rendőrök a helyzetet úgy ítélték meg: a panaszos meg akarta akadályozni a körözött személy előállítását, ezért a megfelelő indokkal döntött a r. zászlós a panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazása, azaz a panaszos ajtóból való eltolása mellett.

A lökés és rángatás kapcsán – panaszos azt állítja, hogy a rendőr őt meglökte és elvesztette az egyensúlyát, ezért hátraesett, az érintett r. zászlós pedig úgy nyilatkozott, hogy nem lökte a panaszost semmihez, és a panaszos volt az, aki agresszíven, fogást igyekezett keresni dzsekijén – egymással ellentétesek a nyilatkozatok. A panaszos és a rendőr közötti dulakodás módját illetően a rendőri nyilatkozat valóságtartalmát ugyanakkor alátámasztja az, hogy amennyiben a panaszos valóban elvesztette volna az egyensúlyát, és ösztönszerűen keresett volna kapaszkodót, akkor vélhetően nem felfelé a rendőr váll-lapja felé nyúlt volna és a váll-lap e mozdulat következtében nem is szakadt volna le.

Fenti indokok alapján nem megalapozott a panaszosnak a rendőr által alkalmazott testi kényszert módját érintő panasza, ezért e tekintetben azt elutasítom.

5.) A panaszos kifogásolta a bilincs alkalmazását vele szemben, illetve kifogásolta, hogy a bilincs alkalmazása előtt nem történt meg az erre való figyelmeztetés.

A rendőr intézkedése során az Rtv. 48. § b), c) és d) pontjában foglaltak alapján bilincset alkalmazhat. E pontokra hivatkozott a rendőri jelentés, azaz a panaszos támadásának megakadályozását, szökésének megakadályozását és ellenszegülésének megtörését jelölte meg a bilincs alkalmazásának jogalapjaként. A rendőrségi dokumentumok tanúsága szerint a panaszos a körözött férfivel intézkedni szándékozó rendőrrel szemben először passzív, majd pedig aktív ellenállást tanúsított. Többszöri felszólítás ellenére sem engedte be a lakókocsiba a rendőröket, nem volt hajlandó a rendőri intézkedésnek alá vetni magát, majd amikor a vele szemben fellépő r. zászlós betolta a lakásba, a panaszos az intézkedő rendőr váll-lapjába kapaszkodott, azt húzni kezdte, majd ennek következtében a vállpánttal együtt leszakította azt. A rendőrségi álláspont szerint a panaszos nem azért ragadta meg a váll-lapot, mert elvesztette egyensúlyát és, hogy ne essen el, hanem azért, hogy a rendőrök ne jussanak be a lakókocsiba, illetve a körözött személy közelébe. A panaszos, a tanú későbbi elmondásával egyezően, a rendőrségi nézőponttal szemben azt állította panaszában, hogy ösztönösen kapaszkodott a rendőr vállába, mivel a r. zászlós meglökte őt. A panaszos meghallgatása során úgy nyilatkozott, mielőtt a rendőr meglökte őt, felemelte mindkét kezét, „mutatva, hogy ne jöjjenek be” és a rendőrök útját állta, azt követően pedig amikor odalépett hozzá a r. zászlós, hogy megbilincselje őt – a rendőri intézkedéssel szembeni tiltakozása jeléül – nem adta oda neki a jobb kezét.

A rendőrségi iratokban foglaltak és a panaszos előadása megegyezik azon a ponton, hogy a panaszos nem volt hajlandó a rendőröket otthonába beengedni, tiltakozott, ellenállt az intézkedésnek. Az is egyértelműen leszögezhető, hogy a panaszos valóban a rendőrbé kapaszkodott, ugyanakkor az, hogy azt milyen indíttatásból tette, azaz azért, hogy esését fékezze, vagy hogy további ellenszegülést tanúsítson, egyértelműen nem megállapítható.

Fenti körülmények tehát indokolták a bilincs alkalmazását, ezért az e körben előadott panaszt elutasítom.

A bilincs alkalmazása előtt a figyelmeztetés elhangzásával kapcsolatban a rendelkezésre álló adatok alapján az alábbiak rögzítése szükséges. Az Rtv. 61.§ (1) bekezdése és a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII: 23.) IRM rendelet 57.§ (1) bekezdése rögzíti a kényszerítő eszköz alkalmazásának feltételeit. Az Rtv. rögzíti, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell. Ezt a rendelkezést a Szolgálati Szabályzat annyiban egészíti ki, hogy „ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható”.

A kapitányságvezető tájékoztatásából kiderül, hogy az idő rövidsége miatt nem került sor a kényszerítő eszköz használata előtt külön figyelmeztetésre. Az intézkedő rendőrt kartávolságon belülről támadó személlyel szemben történő intézkedés esetén – mint ahogyan ebben az esetben történt – követelmény a támadásra való gyors rendőri reagálás, amely azonban a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt kizárja a kényszerítő eszköz alkalmazására való figyelemfelhívás lehetőségét.

Az előbbiekre tekintettel az e körben előterjesztett panasz megalapozatlan, azt elutasítom.

6.) A panaszos sérelmezte, hogy a bilincs alkalmazásának aránytalan volta miatt sérülései keletkeztek.

Az Rtv. 17. § (2) bekezdése szerint a „rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását”, továbbá az „intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa”. A kényszerítő eszköz alkalmazása során továbbá tekintettel kell lenni az Rtv. 15-16. §-okban foglaltakra, miszerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

A rendőrségi iratok szerint az elsődleges orvosi vizsgálatok nem állapítottak meg sérülést, mindössze a bilincs okozott némi bőrpírt a panaszos csuklóján. A 2010. október 16. napján 22 óra 30 perckor a panaszos orvosi vizsgálatát elvégző orvos ambuláns naplót állított ki, melyben külsérelmi nyomként a bilincs helyén minimális horzsolást rögzített.

A panaszos az intézkedést követő harmadnapon, 2010. október 19-én elment házi orvosához, mivel továbbra is fájlalta csuklóját és vállát. Az orvos a külsérelmi nyomoknál rögzítette, hogy mindkét kézfej csukló részén, a tenyéri és a háti oldalon, kékes (likvid) elszíneződés látható, melynek mérete kb. 3x4 cm, a mozgások kivitelezhetőek, hajlításra, feszítésre fájdalmat jelez. A házi orvos véleménye szerint nyolc napon belüli sérülés okozás történt.

Tekintettel arra, hogy az intézkedést követő három nap elteltével készült orvosi vélemény nem szolgálhat annak bizonyítására, hogy a háziorvos által észlelt külsérelmi nyomok a bilincs alkalmazásától származtak, ezért a panasz elbírálásánál a figyelembe vehető dokumentum az intézkedést követően felvett ambuláns napló, melyben e sérülések nem szerepelnek.

A kifejtett indokok alapján az e körben előterjesztett panaszt elutasítom.

7.) A panaszos sérelmezte, hogy a kikerkező rendőrnő arcát „megrángatta”, „szóban sértegette”.

Az érintett rendőrnőt és járőrtársát kikerkezése után az intézkedő rendőrök megkérték, hogy a megbilincselte panaszost vezessék ki a szolgálati gépkocsihoz. Felszólították a panaszost, hogy induljon el a lépcsőn lefelé, de vélhetően ittassága és kezei hátrabilincselése miatt az ajtóban a rendőrnő felé dőlt. A r. zászlós azért, hogy a panaszos ne essen el, és távol tartsa magától, jobb kezével megfogta a fejét, majd hátralépett a lépcsőn.

A rendőrnő nyilatkozata alapján a karjának a panaszos fejét elérő mozdulata ösztönös volt, a panaszos váratlan mozgáskoordináció-hiányából adódó meginogása az idő rövidege miatt nem tette lehetővé a beavatkozás előtti mérlegelést. A rendőrnő csak a panaszos hozzá legközelebb lévő testrészének ellentartásával tudta megakadályozni a panaszos súlyosabb sérülését, ami mindenképpen bekövetkezett volna, ha a panaszos elesik, hiszen a megbilincselte karjaival nem tudta volna esését tompítani. A rendőrnő mozdulata egyértelműen a panaszos testi épségének megóvására irányult, amit alátámaszt a panaszos nyilatkozata is, miszerint az nem fáj neki.

A fentiek alapján az e körben előterjesztett panasz megalapozatlan, azt elutasítom.

A rendőr által használt sértő kifejezések kapcsán az eljárás során tényszerűen azt volt megállapítható, hogy a panaszos és a rendőr egymással ellentmondó nyilatkozatokat tett ezzel kapcsolatban. A rendőr jelentésében kifejtette, hogy a panaszos volt az, aki agresszíven, ellenszenvesen viselkedett, míg a panaszos pedig úgy nyilatkozott, hogy vele szemben voltak erőszakosak a rendőrök.

Tekintettel arra, hogy a rendelkezésére álló bizonyítékok ellentmondásosak, azt feloldani az eljárás során nem sikerült, ezért az e körben előterjesztett panaszt elutasítom.

8.) A panaszos kifogásolta előállítását, nem érti, miért kellett őt a rendőrkapitányságra bevinni, illetve hogy miért kellett őt éjfélig benntartani.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben (és a többi rendőrségi dokumentumban is) jelen esetben az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontját (akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek); az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a) pontját („aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja”), b) pontját (bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy), valamint c) pontját (akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés, valamint közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérévétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges) jelölték meg.

A panaszos annak érdekében, hogy megakadályozza a rendőri intézkedést, először passzívan állt ellen annak, hogy lakókocsijába a rendőrök bemenjenek, akkor, amikor már egyértelműen kiderült azon tény, hogy ott a rendőrök által keresett, körözött személy tartózkodik.

Az intézkedő rendőr felszólította a panaszost, hogy tegyen eleget a rendőri intézkedésnek. Az ismételt felszólítást követően sem tudta a rendőr fogatosítani a körözött személlyel szemben az intézkedést, mivel a panaszos azt – a 4.) és 7.) pontban részletesen kifejtettek szerint – akadályozta. E cselekménye megalapozta a hivatalos személy elleni erőszak elkövetésének gyanúját, amely az Rtv. 33.§ (1) bekezdés a) pontja szerint elfogási ok. Az illetékes rendőrkapitányság a Btk. 229. § (1) bekezdésbe ütköző hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt a panaszos ellen büntető feljelentéssel élt.

A rendőri jelentés és a panaszosi előadás megegyezik abban, hogy a panaszos nem kívánta a rendőröket otthonába beengedni, ami után a rendőrök testi kényszert alkalmaztak. Annak eldöntése, hogy ezt a panaszos szándékosan tette volna, azért, hogy megakadályozza a lakókocsiba való rendőri behatolást, vagy pedig ösztönösen, a rendőri erő hatására való egyensúlyvesztés miatt ragadta meg a rendőr vállát: e kérdés tisztázása a büntetőeljárás körébe tartozó kérdés.

A fenti kifejtett indokok alapján a panaszos magatartása megalapozta az előállításához – mind a szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenéréshez mind pedig a bűncselekmény elkövetésének gyanújához – szükséges mértékű gyanút, ezért az jogszerűen történt.

A rendőri jelentés az előállítás indokaként megjelölte az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés c) pontját is megjelölte (a bűncselekmény gyanúja bizonyítása érdekében mintavétel elvégzéséhez történő előállítást). Tekintettel arra, hogy az előállításához szükséges mértékű, bűncselekményre vonatkozó gyanú fennállt, az annak bizonyítása érdekében történő mintavétel céljából az egészségügyi intézetbe történő előállítás is jogszerűen történt.

A rendőri jelentés az előállítás jogalapjaként az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontját is megjelölte (előállítható az a személy is, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja). A rendelkezésre álló dokumentumok tartalma alapján megállapítható, hogy a panaszos az igazolásra történő többszöri felszólításnak nem tett eleget.

Mindezek alapján a panaszos előállítására megfelelő jogalap – bűncselekmény elkövetésének a gyanúja és bűncselekmény gyanúja bizonyítása érdekében mintavétel okán – birtokában és az arányosság követelményének megtartásával került sor, ezért a panasznak e részét elutasítom.

Az előállítás időtartama kapcsán az alábbiak rögzítése szükséges. Az Rtv. 33. § (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket, miszerint a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható, amely időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja (amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg).

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az intézkedést kezdeményező rendőrök 18 óra 30 perckor indultak el a rendőrségről és a lakókocsihoz 19 órakor érkeztek meg. A panaszossal szemben kényszerítőeszköz alkalmazásra 19 óra 02 perckor került sor, majd a helyszínre először rendőri erősítés 19 óra 20 perckor (két járőr), majd 19 óra 30 perckor (tárgyi napon parancsnoki feladatot ellátó r. százados és egy r. őrnagy) érkezett, majd a körözött személlyel szemben 19 óra 52 perckor Lion típusú alkoholszonda alkalmazása történt meg. Ezt a panaszossal szemben is megkísérelték, de ő nem volt hajlandó azt megfűjni.

A jelentés szerint 20 óra körül indultak vissza a rendőrkapitányságra, azonban egy másik rendőri jelentés azt tartalmazza, hogy 20 óra 25 perckor az ügyben illetékes ügyésszel a helyszínen telefonos kapcsolatfelvétel történt, aki szemle magtartását nem, de fényképfelvételek készítését, valamint tanúkutatást kért. A helyszínen sor került az intézkedő rendőrök, a körözött férfi, a panaszos, valamint két szomszéd meghallgatására. Az ellenszegülés megtörésétől a rendőrkapitányságra történő előállításig 21 óra 5 percig volt a panaszos kezein bilincs, amely adatból megállapítható, hogy a rendőrségre ekkor érkeztek a panaszossal.

Az előállítás során a kapitányságon megtörtént a panaszos személyazonosságának megállapítása, ruházatának átvizsgálása és az ügyeletes orvos általi orvosi vizsgálat és vérvétel (22 óra 28 perc). Időközben a nyomozók egyeztettek az ügyben illetékes nyomozó ügyészség vezetőjével, majd ezt követően került sor a vérvételre, orvosi vizsgálatra. Ezután a panaszost, az intézkedő rendőröket, valamint a körözött személyt is a parancsnoki feladatokat ellátó r. százados a parancsnoki kivizsgálás keretében személyesen meghallgatta a történetekről.

A fenti eljárási cselekmények végrehajtásához indokolt volt a panaszos öt órán keresztül történő előállítása, ezért az emiatt előterjesztett panaszt elutasítom.

- 9.)** A panaszos sérelmezte, hogy hozzátartozója kiértesítését még a helyszínen kérte, azonban annak helyben nem, csak később tettek eleget.

Az értesítésekkel összefüggésben az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A jogszabály tehát nem ír elő olyan kötelezettséget, mely szerint a rendőr az intézkedés helyszínén köteles lenne a hozzátartozó kiértesítésére. A rendőrségi dokumentumok szerint egyébként – amely megegyezik a panaszbeadvány tartalmával – a panaszos lánya csak a rendőrkapitányságon került értesítésre, aki ezt követően meg is jelent a rendőrségen.

Tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy maga az értesítés megtörtént, amely eredményre is vezetett (a panaszos hozzátartozója megjelent a rendőrségen), ezért a panaszt e tekintetben elutasítom.

- 10.)** A panaszos sérelmezte, hogy a panasztétel lehetőségéről őt nem tájékoztatták, arról csak lányán keresztül értesült.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint az Rtv. V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően köteles a rendőr az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

A panaszos a „Nyilatkozat” elnevezésű dokumentumban – melyet saját kezűleg aláírásával látott el – úgy nyilatkozott, hogy a jogorvoslati jogára (Rtv. 92. §, 93. §) vonatkozó tájékoztatást megkapta, továbbá kijelentette, hogy a vele szemben alkalmazott intézkedéssel és kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatos panaszáról nyolc napon belül nyilatkozik, valamint panaszaként a következőket írta le: miért történt a személyes szabadságot korlátozó intézkedés és bilincselés.

Az előállítás időtartamát tartalmazó igazolás szerint előállítás időtartama alatt sérülése nem keletkezett, valamint, hogy az előállítás időtartama alatt panasz keletkezett. Ezen pontnál a panaszos leírta, hogy „szóban sértegetett a rendőr hölgy, tettlegesség nem hagyott nyomot, megszorította az arcomat”. Az igazolást a panaszos szintén ellátta aláírásával.

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök eleget tettek az Rtv. 20. § (2) bekezdés második mondatában foglalt kötelezettségüknek és tájékoztatták a panaszost a panasztétel lehetőségéről, amely lehetőséggel a panaszos élt is (először a rendőrségnél, majd a Testületnél), ezért az e körben előadott kifogás megalapozatlan, ezért azt elutasítom.

11.) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök kéréseinek nem tettek eleget, így kabátját nem engedték, hogy magával vigye, a lakókocsija ajtaját nem tudta bezárni, valamint kérte, hogy a rendőrök szóljanak a szomszédoknak, annak érdekében, hogy valaki tanúsítani tudja a történetet, de e kérését nem teljesítették.

E kérdés megítéléséhez a rendelkezésre álló dokumentumok ellentmondó adatokat tartalmaznak. A panaszos nyilatkozata szerint egyszer fordult valakihez a kabát felvételére vonatkozó kéréssel, azonban arra válasz nem érkezett, azonban ezzel a kéréssel nem fordult később a rendőrökhöz. Az egyik rendőrségi irat pedig arról számolt be, hogy a panaszos a gépkocsiban kabátban ült, a r. századosnak nem jelezte, hogy még valamilyen ruhát szeretne magához venni, pedig tudta, hogy a rendőrkapitányságra kerül előállításra.

Az ajtó bezárásával kapcsolatosan a panaszos a rendőrségi meghallgatásán előadta, hogy nem kérte senkitől, de természetesnek tartotta, hogy ha a lakása üresen marad, azt a rendőrök bezárják.

Azon panaszosi kérés kapcsán, hogy a rendőrök értesítsék a szomszédokat a történetekről, a következő adatokra kell felhívni a figyelmet. A panaszbeadványból megállapítható, hogy a panaszos találkozott az udvarán az egyik szomszédjával, akinek szólt, hogy a lányát hívja fel telefonon. Továbbá a rendőrségi tanú kutatáskor szintén két szomszédot hallgattak meg. Egyéb adat arra vonatkozóan nem áll rendelkezésre, hogy a panaszos ilyen megkereséssel fordult volna rendőrökhöz.

A fenti kérdésekkel kapcsolatosan, mivel egymással ellentmondóak a nyilatkozatok nem lehetett megnyugtató módon állást foglalni, ezért a panaszt elutasítom.

IV.

A Panasztestület a panaszos által előterjesztett panaszt megvizsgálta, és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának, testi épséghez és személyi biztonságához való jogának, valamint az emberi méltósághoz való jogának sérelmét.

A fenti kifejtett indokok alapján a rendőri intézkedéssel kapcsolatban a Panasztestület megállapításaival részben egyetértek. A határozat III. részében kifejtett és jogszabályi hivatkozásokkal alátámasztott indokok alapján a 2.), 5.), 6.) és 7.) pontokban jelölt panaszok kapcsán a Panasztestület álláspontjával nem értek egyet.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, valamint a 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, valamint a 109. § (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. §, 13. § (1) bekezdése, 15.§, 16. §, 17. § (1) bekezdés, 18. § (1) bekezdés, 19. § (1)-(2) bekezdései, 20. § (2) bekezdése, 33. § (1) bekezdés a) és b) pont, 33. § (2) bekezdés a), b), c) pont, 33. § (3) bekezdése, 39. § j) pont, 47.§ (1), (2) bekezdései, 48. § b), c), d), 61. § (1) bekezdés, a 92. § (1) bekezdése, valamint a 93/A § (6) és (7) bekezdései;
- Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 57. § (1)-(3) bekezdései, 60. § (1) bekezdése;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 229. § (1) bekezdése.

Budapest, 2011. október 26.

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány